

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

Felelős szerkesztő: SOÓTHY GYULA.
LAPTULAJDONOS
AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor.
Félévre — — — — — 4 "
Negyedévre — — — — — 2 "
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Talpra magyar, hí a haza....

mondja nekünk a költő. Talán soha sem volt nagyobb jelentősége e szónaknak mint most — harcolni, dolgozni, talpra kell állni mindenkinek, hogy legyőzzük ama rettenetes szörnyeteget, mely kiéhezett, leigáznai és elpusztítani készül mindnyájunkat.

Katonáink oly hősiességgel küzdenek, hogy még az ellenség is bámulja őket. Ők a vértüket áldozó optimisták. Ez most a napfény a mi életünkben, nem szabad bemoeskolni az ő nagyszerű hitüket csüggedésünkkel, ha nekünk is ugyanazon ügyért — minden örök megfizetésével harcolni kell. Gróf Apponyi Albert, mint a Hadsegítő Bizottság elnöke a gazdálkodókhoz intézett felhívásában is kifejtette, hogy nem csak katonáinknak — de nekünk is, kik itthon vagyunk, férfiaknak, asszonyoknak, gyermekeknek egyaránt — küzdeni kell a magunk fegyverével a szent ügyért vagyis minden örök megfizetésével azon kell lennünk, hogy ellenségeink leggonoszabb terve, a kiéhezettünk ne sikerüljen.

Mindenki átérzi ezt, sajnos azonban, ha kezünkbe vesszük a lapokat, szomorú dolgokról értesülünk, és pedig arról,

hogy még most is vannak egyes termelők és kereskedők közül különösen — kik kihasználva a helyzetet, éppen most akarnak egyszerre nagy vagyont szerezzel, tehát nemcsak dolgozni, de védekezni is kell.

Olvasom a „Közművelődés“ megelőző számában, hogy cikkirő a nyomozó drágaság ellen különféle terveket ajánl megvalósításra. Mindez nagyon szép, aki azonban ismeri az itteni viszonyokat és tudja, hogy milyen nagy a közöny minden iránt, tudja, hogy a terv szinte kivihetetlen.

Az ősszel egyik állami tisztviselő (bíró) polgártársunk nagyszerű előrelátással már akkor ajánlotta, hogy legalább a családok tisztviselői megtakarított pénzüket összeadva alakítsanak egy társaságot élelmiszerek beszerzésére, hogy így egy bizonyos készletet magunknak biztosítsunk. Közérdekről volt szó — nem lett belőle semmi, akadtak azonban később élelmes kereskedők, akik szép készletet raktároztak el, és szép hasznuk is volt belőle.

Mi majdnem mindenhez — nemcsak itt, hanem máshol is — kissé későn fogunk hozzá, szerencsére eddig még ebből nagyobb baj nem származott. Mi lesz azonban ha a tavasszal ismét elkésszünk valamivel, ha nem lesz megmün-

kálva minden föld, ha gyümölcsfáinkat a férgek tönkre fogják tenni, vagy ha egy járvány kiüt.

Itt a tavasz, el kell követnünk mindent, hogy azt a maximumot, melyet a föld általában teremni képes, legalább az idén kitermeljük.

Nemcsak a szántóföldeket és a máskor is használt kerteket kell művelés alá venni, hanem az üres telkeket és udvarokat is, ahol pl. zöldséget lehet termelni, nemcsak a férfiaknak, hanem az asszonyoknak és gyermekeknek is hozzá kell látni, hogy ez sikerüljen.

Azt lehetné valaki, hogy a gyermeknek kertészeti munkára való alkalmazása, az iskolai tanítás miatt lehetetlen. Pedig van erre mód. Ezidőszent az iskolák tornaórákat nem tartanak, azonkívül minden gyermeknek van az iskolai órán és tanuláson kívül 2—3 órája játékra. Nem célszerűbb-e ha most kivételesen a játék helyett a gyermek néhány órát áldoz szabad idejéből és segít a felnőttek munkájában. A fiukból csapatokat alakítva, lehet ezeket a csapatokat felváltva alkalmazni különféle szórakoztató és mégis hasznos kerti munkára, pl.: hernyófészkek irtására, a mezei egerek kipusztítására, kisebbeket lepke és cserebogár irtására, kertművelésre, ültetésre, gyomlálásra és

Régi gusztus.

Muzsikálni én is tanultam —
Mint annyi bohó, felserdült leány,
Boldog voltam kitapogatva —
„Szűzek imáját“ ott a zongorán.
Muzsikálni . . . ah nem teremtett
Szebb, dicsőbb dolgot ennél Jézusom!
Lázal vertem taktusok nélkül
„Szűzek imáját“ rezgő hurokon.
Taktusra semmit nem szerettem,
Nem tudtam, mi a pauza, a pedál.
Muzsikálni?! . . . rég elfeledtem,
Ma csak a szívem muzsikál —
A szívem, az a régi hárfia —
Most Múzsám az, ki pengeti,
Ne nevessetek serdült lányok,
Csak „Szűz imáját“ szereti . . .

Chryzantheme.

Nauheimból hazáig.

Irta: Prokupek Sámuel.

III.

Szép volt a felkesedés és megmagyarázható, de bennünket az éhség és szomjúság kínzott, míg végre rajtuk is megkönyörültek a würzburgi szamaritanák és kenyérrel, meg fodormentás édes vízzel megvendégeltek. Alvásról szó sem lehetett, az ablakok minden kocsiában lefüggönyözve, az ellenséges repülőgépek miatt való óvatosság miatt és így természetesen rémítő hőség uralkodott minden kocsiában. Hajnali 5 óra volt, midőn Furthba érteztünk és a mellette fekvő Nürnberg városba.

Itt újból 4 órán át kellett várunk. Miután reggel volt, lementünk a váróterembe reggelizni. Itt nagyon sok belgiumból menekülő apáca várta az Augsburg felé induló vonatot. Nagyszámú árva leánykákat kísérték, kiket a belgiu-

mi házakból mentettek meg a jó nővérek.

A hajnali órákban egy félórányi sétát tettünk Nürnberg városában. Az ódon régi város az idő által megieketített palotáival templomaival, most a hajnali órákban, midőn alig járt még ember az utcákon, úgy tűnt fel előttünk, mint a „Csepke Rózsa“ századokon alvó városa, meglepő a modern, eddig látott nagyvárosok között. Szerettem volna „Nürnbergi tölcsér“-t vásárolni egy pár ismerősöm számára, kik arra rászorultak, de sajnos a tölcsért árulók még puha ágyaikban pihentek.

A vonat innen is tulzúfolva haladt tovább s most már világos nappal, legalább a vidéket láthattuk. Megint egész nap utaztunk. Este felé kinzó határvizsgálat után, melynél háromszor is elő kellett mutatnunk igazolványainkat, a bajor határon túl voltunk. Egy kevésbé könnyebben éreztünk magunkat s velünk együtt számos utitársunk, kik torkaszakadtából énekeltek a „Gott erhalte“-t,

Oberbauer A. utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlók. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

általában felügyelet mellett zöldség termelésre. (Hogy ez miként eszközözendő azt legközelebbi levelemben közölni fogom).

Bizonyos, hogy minden fiú lelkesedéssel vegezné a dolgát. Eleget olvasuk, hogy egész fiatal fiúk kíváncznak a harcra, ezt az általános lelkesedést ápolni és helyes irányba terelni kell, minden gyermek lelkében ott ég a vágy, hogy most, amikor mindenki a haza nagy és szent érdekeit tartja szem előtt, ők is tehessenek valamit.

Nem szabad lebecsülni azt a munkát, melyre a gyermek képes, ha ez a munka megfelelően lesz felhasználva, nagyon szép eredményt lehet elérni. Ezt a tervet különben már Budapesten és több más városokban is törekednek valóra váltani, van igen sok cserkészcsapat, mely szolgálatait még a nyári munkára és aratásra is felajánlotta.

Nálunk is volt egy cserkészcsapat, kár hogy feloszlott. Lestyán tanár annakidején foglalkozott is velök, de nagyobb eredményt nem lehetett elérni, csupán egy vagy két lelkes fiú volt, kik kitartottak, pl.: a mozgósításkor katonáinkat frissítőkkel látták el, a kórházakban segédkeztek stb., de később ezek is elmaradtak, azt hiszem nem adtak nekik munkát.

Az említett terv megvalósításának részleteire — úgy gondolom — legközelebbi levelemben fogok visszatérni; remélem sikerülni fog ezzel majd érdeklődést kelteni.

V—1 —.

Székely ember hite a lövészárokban.

Rözsaszínű lapokat forgatok s tanulmányozom a lelköket. Keresem bennük a szép embert. Az inádkozót, a hőst, a kevélyen magára tartót, a senkiben sem bízót, a kéteszűt, a kacskaringós kitérők-

talán boszantására a bajor vámöröknek, kik kíméletesebben járhattak volna el az igazolványok vizsgálásában.

Tehát a csehországi Eger város felé közeledtünk, mely híres Wallenstein táborozásáról, mutogatják távolról a kastélyt is, melyben meggyilkoltatt. Az állomásnál temérdek nép, hatóságok kísérték az épen elinduló katonavonatot. Itt is, mint Németországban mindenhol látszott a hadiállapot. Katonák ezrei tarkították az utcákat, mindenütt előkellett mutatnunk igazolványainkat.

A szép városban csak átkocsiztunk, hogy estére a felőrányi távolságban fekvő Franzensbadba beérhessünk.

Itt utitársomat nagy öröm érte. Megtalálta nejét, ki szintén nagyon aggodott férje sorsa miatt. Társaságunk itt egy előkelő nagyszobai gyáros nejével már 5 személyre szaporodott. A kath. templom szomszédságában fekvő „Hotel Kreuz”-ban szállottunk meg, kipihenendők a háromnapos fáradalmakat és elkészülendők a még hosszabb hazautazási útra.

Gyönyörű hely ez a Franzensbad! Összehasonlítva Nauheimmal, sokkal

kel felelőt. Jóízű humorának egy-egy apró szipokája kipattan a sorok ákombákomjából, mint otthon — csempéje alól — az égő fenyődarab szikrája és én boldogan élvezem a világtapasztalatokat szerző atyámfia őszinte megnyilatkozásait.

S a szennyes, összetépzott lapok mellől egyszerre csak akurátus székely prozopópiával előterpeszkedik egy levél megszóllal belőle a székely filozófus, a vallásbölcselő.

Szóról-szóra leirom. Nem szólok bele a metrikájába. Hagyom, döcögjenek daróköntösükben ezek a mélységes, fenséges gondolatok:

„Isten szent nevével kezdem leveletem. Mert ere, mint egyébre Ő segít engemet. És boldog az a szív, ki vele dolgozik. Mert Benne reménye nem is csatlakozik. Te is családom csak így gondolkodjál. Megsegít mindenbe, csak jól fohász-kodjál.

Sokan sokat láttunk mi otthon ezelőtt, de nem gondolva, hol lesz a temetők.

Mert sokan ezeket otthon így tudva Többször elmegyünk az Isten házába. Tehát kedves családom akik még élünk Minden esetre az Istent dicsérik. Hogy elégeje meg az eddigi halált, És akit kiszólit, agygon boldog mulást. Mert bizon Csikből sokan vadnak halva És otthon a családja nagy aggodalomba. Tehát az Isten szent keze eztet is rendelte.

Hogy hirtelen jöjjön soknak végezete. És kiben a hit most fel nem ébred. Az örökké alszik, soha fel nem ébred. Hittel kell dolgozni minden ügyeinkbe: Az Isten megsegít sok veszedelmekbe.

(Pfüj. Ady Endre, Száz Zoltán et Co.: összes irkaírkátok nem éri meg ezt a négy sort!

Jertek gondolatokat szívni ehez a székely földtúróhoz!! A közlő.)

És ne keressük másba a hit gyengeségét. Gerjeszük magunkba a szív erősségét. (Lám, én es ehéjt tanulék tőle! Közlő.)

tágasabb dimenziójú. Bár villái és házai nem vetekednek Nauheim nagyszerű villái és házaival, maga a helység bájósabb, elegánsabb. Itt minden nagyszabású, a számtalan sétány, virágdíszítés, fürdőhelyiségek mind elárulják, hogy csehországi világfürdőben vagyunk.

A háboru azonban itt is éreztette hatását. A máskor zsufolt villák és szállodák üresen állottak; a sétányokon már szórványosan lézengtek a vendégek; a zene még szóllott, de a zenészek nagyon is meggyérültek. A nők luxusa azonban sokkal nagyobb volt, mint Nauheimban.

Másnap Nagyboldogasszony ünnepén szintén celebráltam s végighallgattam a nagymisémet. A templom zsufolásig megtelt, az ének szép, azonban hiányzott a szentbeszéd; pedig mily szükséges lett volna erre a szomorú napokban! A plebánia a Johannita rendé, a plebános javakorban levő. A Johannita-rendhez tartozó fiatal káplánja is van, tehát egy kis szentbeszédre találkozhatott volna egyén.

Itt is naponkint használtam a fürdőt, mely kéntartalmú és szintén a szívbjak

Bizon idáig sok veszélytől mentet. Ebből azt reméljük, hogy szeret Bennünköt.

Az Úr Jézus szent szíve szeretne münköt Csak tudnók ami köteleiségünköt. Ami hejzetünk igaz nap iskola, Amelyből tanulhat öreg és ifjabb. Tanulhatok ti is özevgyek és mások, Kik a férjetekeket szomorítottátok.

(No, nesze menyecske! Ez a tiéd! Közlő.)

Bezeg megbecsülhének de most már nem lehet,

Mig a fejedelmek ezen nem segítenek. És ti özevgy-árvák ebből megtanulva Hogy a fejünk felet az Isten ostroma.

De ha ő nem segít nem menyünk sehová Bizon sokat jártunk Galiciába

Sok bakát hagyunk a sáncok árkába Tehát a jó Isten eztet így rendelte

Bocsássá bününket most és mindörökre.“

Irta ezt a levelet Álózi bácsijának, „Kedves feleségem Julinak” és Angyinnak Nagybereznóról, annak idején egyéb ügyes-bajos dolgok körülményes megcirkalmazásával együtt

Császár Károly 82-ös gyalogos népfelkelő.

És most kedves szerkesztő úr, szerkesse ki ezt a tiszta életfilozófiától csepegő csiki csemeget, hadd hizzék tőle a Közművelődés olvasóközönsége s ne ijedjen meg minden fiatal káplánka, hogy a csiki katolikus székely nem tud „gyónni.“

Ime, nemesak tud de sőt — nem is szégyenli!

Egyebekben a még ezután csepegő galíciai mézeket várva (látja, elfoglalt petroleumtelepek helyett mézzel vigasztalnak minket a mi hőseink!)

Vagyok Főtisztelendőségnek híve: B é t a y .

Használjunk hadisegély postabélyeget!

kezelésére alkalmas. A legutoljára Strombadot használtam, mely azonban tulságosan erős volt.

Mindennap hírtett, hogy a gyorsvonatok megindulnak, de a hivatalos megerősítést hiába vártuk s végre is elhatároztuk, hogy aug. 17-én útnak indulunk.

Keserves 8 napig tartott az utazás, mely alatt csak egy éjjel, Bécsben aludtam, a többit a vasúti kocsikban, melyek mindig zsufolásig voltak telve, töltöttem el egy-egy pár percet szunyadva csak s azt is négyrétben görnyedve.

Éjjel 12 órakor keltünk utra Égerből. A hajnali és nappali órán át gyönyörű hegyes-völgyes tájakon haladtunk át. Smaragd zöld füvek és erdők koszoruzta vidékeken, hol mindenütt a minden talpalatnyi helyet felhasználó emberi kéz munkás nyomait észlelhettük. Karlsbad és Marienbad felől tengernyi hazautazó vendég ült fel vonatunkra, a zsufoltság majdnem elviselhetetlen volt.

Pilzennél megint 4 óráig kellett várakoznunk, melyeket arra használtuk fel, hogy kocsin a várost hamarjában megtekinthessük. Itt már valódi cseh várost találtunk. A német felirások tel-

A Gyulafehérvári Vereskereszt Egylet titkári jelentése az 1914 évről.

I.

Alig egy éve, hogy a gyulafehérvári Veres-Kereszt Egyesület Választmánya abban a megtisztelő kitüntetésben részesített, hogy a titkári teendők elvégzésére engem szemelt ki. Egy rövid év és ezalatt a Vereskereszt Egyesületnek óriási munkásságot kellett kifejtenie. Mig eddigi tevékenysége jóformán az erőgyűjtésben merült ki, addig most emberfeletti erővel kell a tettek mezején humánus célját megvalósítani. Mintha a pokol démonjai szabadultak volna fel láncaikról és korbácsolták volna fel az emberi szenvedélyeket, a népek milliói ádáz fegyverrel törtek egymásra.

Irgy ellenségeink fegyverrel törekszenek megfojtani, de a minden igaz ügy hatalmas Istene nem fogja ezt tűrni, diadalra segítő fegyvereinket s ha hős katonáinkat kümlő vére pirosk festi is hazánk szent földjét, ezen drága áldozat lesz az alapja édes hazánk, gyermekeink és unokáink boldogabb jövőjének.

Ebből az óriási, élet — halálra menő közdelemből nemcsak a fegyveres katonák veszik ki részüket, hanem céljához hiven a Vereskereszt Egyesület is. A honvédelmében megsebesült és megbetegedett hőskatonák ápolása, — legyen az barát, vagy ellenség, — a hátramaradtak vizsgatálása és segélyezése, ez az, ami oly magasztossá teszi ezen Egyesület hivatását.

A gyulafehérvári Vereskereszt Egyesület elnöksége és Választmánya kötelessége tudatában mindjárt a háború kitörésekor mindent megtett és azóta is megtesz igen nagy körültekintéssel, hogy az Egyesület céljának minél jobban megfelelhessen.

Egyesületünk működése különben az alábbiakban foglalható össze:

1., Mihelyt nyilvánvalóvá lett, hogy harcra kerül a sor az elnökség az önkéntes ápolónói tanfolyam szervezése érdekében

1914. augusztus hó 17-én gyűlést tartott erre a városnak azon hölgyeit is meghívta, kik az egyesületnek nem tagjai, de a haza szeretettől és az emberbaráti érzéstől áthatva a betegápolás nehéz, de annál felelősebb munkájára örömmel vállalkoztak. Ezen a gyűlésen mintegy százán jelentek meg, a tanfolyam megtartását elhatározták és megkezdését már a következő napokra állapították meg. Tekintettel a jelentkezők számára a tanfolyam három csoportra osztott, mely csoportoknak vezetését: Csobry Bonifác dr. gimn. egészségtan-tanár, Hartenbaum Simon dr. városi tisztviselő orvos és Springer Sándor dr. gyakorló orvos urak voltak szívesek elvállalni. A két hétig tartó tanfolyam után szabályszerű vizsgálatot tartottunk, melyben 84-en nyertek képesítést és arról bizonyítványt. Az oklevelet kapott ápolónók közül egy Temesvárra, egy Szerdahelyre, kettő pedig Trenchentpoliczra ment, a többiek a kórházi kezelő orvosok a két katonai kincstári és hat Vereskeresztes kórház között úgy osztották meg, hogy mindenütt elegendő számban lévén akadálytalanul végezhesék ünfeládozó munkájukat.

Már itt örömmel kell kiemelnem önkéntes ápolónóink odaadó, szeretetteljes, gyengéd munkáját, kik honleányi kötelességük teljes tudatában sokszor idegeik erejét meghaladó kötelességeiket is a legnagyobb készséggel teszik meg.

2., A kórházak berendezéséhez már a tanfolyam alatt hozzáfogtunk és a katonai kincstár terhére alakult kiegészítő kórházakon kívül a Vereskereszt Egyesület terhére városunkban a következő kiegészítő kórházak létesültek: a városi kórházban: 50 ágygal, az irtalmasrendű apácák zárdái épületében 38 ágygal, az állami elemi iskolában: 65 ágygal az izraelita kórházban: 7 ágygal, Nemes Piroška, Nemes Sámuel kuriai bíró és törvényszéki elnök leányának szíves elhatározásából saját lakásán: 12 ágygal s kissé később a városi fiu — árvaházban: 72 ágygal. Végül itt kell felemlitenünk azt is, hogy az erdélyi püspök ur Ónagyméltósága minden tekintetben saját költségére a püspöki lakás-

ban tisztek számára 20 ágyas kórházat rendezett be.

A vereskereszt kórházait ágyfakkal a két kórház és a katonai kincstár, ágyneműekkel az előbbieken kívül még a Vereskereszt helyi Választmánya és a székelyudvarhelyi hadsegítő bizottság és legfőképpen városunk nemes szívű női közönsége. Választmányunk és Roska Miklós dr., városunk polgármestereinek felhívására látták el. Megható volt látni, hogy a nép asszonyai milyen buzgósággal vitték sokszor egyenesen fejük alól a párnákat a sebesültek kényelmesebb elhelyezésére.

3., A Vereskereszt kórházai 1914. december végéig összesen 1095 sebesültet ápoltak. Ezeket élelemmel a Vereskereszt központi pénztára látta el, melyre 1914. december 31-ig 22363 K. 98 f.-t. utalt ki. Ellenben kötő — és gyógyszereket, a fűtést és világítást valamint a fehérműiek mosását mindannyi számára egyedül Választmányunk fedezte, melyekre összesen 2792 K. 81 f.-t. fizetett ki. A fehérműiek mosatása az elnök: Ávéd Jákóné gondos felügyelete alatt történt. Választmányunk gondoskodott a tisztaság teljes szükségletének beszerzéséről is, melyekre eltekintve attól, hogy a városi kórházak kötőszerekkel már az előző időkben ellátták, a püspök ur Ónagyméltóságának adományával együtt összesen: 2792 K. 81 f.-t. költött. Az élelmezés általában kielégítette a nem tulcsigázott kívánalmakat, de azért többször komolyabb panaszok is merültek fel, melyeken a Vereskereszt helyi megbízottja és Választmányunk elnöksége törekedett segíteni, ami nehéz munka volt, mert 110 K.-ért alig lehetett a helyzetet változtatni. Pótolta azonban ezt a hiányt is közönségünk buzgósága s számosan voltak egyesületünk tagjai és nem tagjai között olyanok, kik majd egyik, majd másik kórház betegeit bőségesen megvendégelték.

Lehetetlen itt mind azokat megemlítenünk, kik ilyen formán segítettek a betegek bőségesebb élelmezésén, olyan általános volt közönségünk áldozatkészsége, de fogadják általánosságban hálás köszönetünk kifejezését.

(Folytatjuk.)

Vöröskönyv.

V.

41.) Gróf Mensdorffhoz Londonban, Wien, 1914. jul. 28. Az angol nagykövet kifejtette a cs. és kir. közös külügyminiszter előtt Sir E. Grey konferencia javaslatát és felajánlott Anglia közvetítését az Ausztria-Magyarország és Szerbia között felforgó konfliktusban. Mire a cs. és kir. közös külügyminiszter azt válaszolta, hogy az ellenségeskedések meggátlása a háború kitörése folytán többé már nem lehetséges. A megegyezés a szerb válaszcím alapján tekintettel az eléggé ismert szerb fogásokra, lehetetlen. A békét nem mentené meg az, hogy ha a nagyhatalmak állanának Szerbia mögé és annak büntetlensége mellett szállnának síkra. Szerbia csupán bátorítást nyerne és a béke csakhamar ismét kérdésessé válnék.

42.) Gróf Szögyényhez Berlinben, Wien, 1914. jul. 28. Megkeresés a német kormányhoz: Figyelmeztesse az orosz kabinet, hogy a kievi, odesszai, moszk-

jesen hiányoztak, a társalgás nyelve cseh mindenütt. Nagyon ódon, régi város. A nagy piacon álló nagy templom előtt hullámozott a nép, ép király születésének napja volt.

Budweisban megint 4 órán át tartózkodtunk. Éjjel volt, midőn tovább haladtunk. Már a második napot is a vonaton töltöttük el. Végre harmadik nap délutánján érkezünk meg Klosterneuburg állomásához, hol Ióránál többet tartózkodtunk, mert a csendőrök megint minden utasnak átvizsgálták utlevelét, vagy illetőleg bizonyítványait. A tömérdek utazó galíciai zsidó menekült miatt szükség is volt ilyesmire. Az egyik Karlsbadnál beszállott utitársnőnknel úgy látszik nehézségek merültek fel. Midőn kitűnt, hogy moszkvai illetőségű, tehát orosz, leszállították a vonatról, hatalmas nagy podgyászával együtt.

Bécsben voltunk tehát. A hatalmas városon is nagyon meglátszott, hogy háborus világot élünk. Mindenütt katonaság, az autók, villamosok, bérkocsik megfogyatkoztak.

Háromnapos utazás után végre itt egy napig pihenhettem, illetőleg kia-

ludhattam magam. Utitársaim itt tovább akarván időzni, búcsút vettem tőlük és Budapestfelé indultam. Az utazás mely máskor 4 órát vett igénybe, most 16 óráig tartott, reggeli 6 órakor érkeztem hazánk fővárosába. Itt csak délután 6 óráig időztem, hajtott hazafelé a kötelesség és az aggály, vajon mi történt odahaza, hiszen 2 hét óta semmi értesítést sem kaptam.

Budapestről Nagyszombatig csütörtök délutántól, vasárnap délutánig egy folyóban kellett utazzak. Majdnem semmitsem alhattam naponkint a vasuti kocsi zsufoltsága miatt, de minden perccel könnyebben éreztem magam. Az ismert vidékek, a gondolat, hogy minden állomással, ha lassan is, de mégis közelebb érek otthonomhoz, elviselhetőbb tette a napokat és éjszéléket.

Hazaérkezvén, igazi mély áhitattal rebegtem hálát a Mindenhatónak, hogy e mozgalmas időkben 2 heti kinos utazás után, minden nagyobb baj nélkül otthonomat viszonlathattam.

vai és kazáni katonai területek mozgósítása Ausztria-Magyarország megfenyegetésével egyértelmű s azt a Monarchia és Németország a legmesszebbmenő ellenrendszabályokkal volna kénytelen viszonyozni.

43.) Gróf Szögyényhez. „Berlinben. Wien, 1914. jul. 28. A német kormány Sir E. Grey abbeli indítványát, hogy a wieni külügyi hivatal tekintse a szerb kormány válaszügyezékét kielégítőnek vagy fogadja el a kabinetek közötti eszmecsere alapjául, megfontolás végett eljuttatta a cs. és kir. közös kormányhoz.
(folytatjuk.)

Mit kapott Franciaország Németországtól?

Franciaország nagyon reá volt szorulva Németország ipari termékeire. Az elmúlt év tavaszán Camlion Viktor mérnök érdekesen fejtegette, hogy milyen súlyos következménye lenne annak, ha Németország hirtelen megszüntetné a franciákkal mindenemű kereskedelmi viszonyt. „Legelőször is Franciaország keleti határán levő olvasztókemencék üzemét kellene apasztani, mivel azokat Saarbrückenből hozott szénnel táplálják. Az ércbányászat is pótólhatatlan károkat szenvedne. Az autómobil tulajdonosok alapos zavarba jönnének, mert a szükséges benzín 90 százalékát a Bochumer szindikátus szállítja nekik. A tengeri hajógyárakat be kellene zárni, hisz a nagy hajók építésénél legfontosabb gépet Düsseldorfból kapják. A csatahajók elektromos készülékei Berlinből valók. A tengeri kereskedelem ugyancsak szomorú képet mutatna, mert a legtöbb kereskedelmi gőzöst Stettinben építik. A francia katonának nem tudnának ruhát készíteni, ha a ludwigshafeni gyár megtagadná a posztó szállítást. Mi lenne a katonák élelmezésével a sok jó német konzerv nélkül? A tábort látszóvevek készítése is kérdésessé válnék, ha Jénából kiutasítanák a látszóvevekhez szükséges üveg vásárlóit stb.“ Azóta Németország kénytelen volt megszüntetni Franciaországgal a barátságos viszonyt. Kíváncsiak vagyunk, vajon hogyan beszél most Camlion Viktor? Cs.

H I R E K.

— **Az Oltáregylet lelki gyakorlatait P.** Péntes István S. J. atya fogja tartani í. hó 25-én este 5 órakor kezdődőleg és befejezi 28-án vasárnap reggel.

Ezen napokon fog este 8 órakor a férfiaknak is beszédet tartani a zárda templomában. Nyomatotat sorrendet bocsátanak ki.

— **Ifjúsági lelkigyakorlatok.** A kézdivásárhelyi főgimnázium ifjúságának püspök urunk gondoskodásából a lelkigyakorlatok márc 11—14 napjain Péntes István Jézustársasági atya tartotta. Ez a gondoskodás a lelkiatya személyét illetőleg annál kedvesebb volt, mivel a derék fiatal jezsuita éppen ezen intézet első érettségijének (1902/3) egyik jeles növendéke volt.

Igy kettős örömmel várta az ifjúság. A személyes élményekkel és visszaemlékezésekkel átszőtt elmélkedések annál

nagyobb hatással voltak az ifjúságra. Az ifjúsági lelkigyakorlat után az oltáregyesületi tagok számára tartott hat elmékedést a buzgó lelkiatya.

— **Mise az elesett hősökért.** Az Acta Apostolicae Sedis jan. 28-iki kelettel közli a Ritus kongregáció egyik legújabb határozatát, melynél fogva a háboruban elesett hősökért bemutatott szentmise „altare privilegiatum“ kiváltsággal bír. Január 21-iki kelettel pedig a Szentatya békeimádságának egyszeri elmondásáért 300 napi bocsút engedélyezett. Mindkét határozatot XV. Benedek pápa megerősítette.

— **Hadifogásba került tanár.** Jurkovic József, a kézdivásárhelyi főgimnázium tanára Tomskból (Szibéria) levelezőlapot írt. Ebben tudatja, hogy hadjáratban való 3 hónapi részvétele után december 24-én megsebesült és hadifogásba került. Most azonban egészsége helyreállt.

— **Szabadliceumi előadás.** A Kézdivásárhelyi Pedagógiai Társaság március 14-én tartotta negyedik népszerű előadását. Hász József törvényszéki elnök „A háború és jog“ címmel ismertette azon nemzetközi egyezményeket, melyek a hadviselő feleket egymással szemben háború idejére is kötelezik. Az időszéri fejtegetést a közönség rendkívüli érdeklődéssel kísérte. Nagy tetszést keltettek Elekes Dóra és Czirmay Matild szavai, Kozma Erzsike zongora és Hackel András hegedűjátéka.

Az előadás jóvedelmét a Vöröskereszt Egyesület javára juttatta a Pedagógiai Társaság.

— **Kapcza plebános nem fogoly többé.** Besztercei tudósítónk írja: Három különböző és elég megbízható forrásból értesülünk, hogy Kapcza József lajosfalvi plebános már nincs többé orosz kézben. Jelenleg Wiznitz, bukovinai városban (Csernovitztól nyugatra) fekszik a kórházban. Kimerítették az izgalmak és kínzások. Az oroszok megkísérelték ugyan felakasztását, de meggondolták magukat közben, levágták, megkancsukázták, s mikor a miénk elől kivonultak Wiznitzből, ott hagyták a kórházban. Remélhető, hogy mihelyt egészségi állapota enged, haza is jöhet majd.

— **Gimnazista katonáink.** A múlt hóban megejtett sorozás alkalmával igen sok középiskolai tanuló is bevált. A fiatal katonáknak április 15-én kell bevonulniok. Megelőzőleg vizsgáznak és ennek alapján végbizonyítványt kapnak. Helybeli főgimnáziumunkban 26 és 27-én lesznek a vizsgák. Összesen 14-en fognak berukolni. A VII. osztályból Kirchhof Lajos, Voloncs József, Culca János, Endreszt Oszkár, Krisán András. A VIII.-ból Buda János, Braisch János, Muntean Rémus, Maniu Miklós, Nagy Dénes, Oriskó Gyula, Pop Kandin, Székely András és Stolz György.

— **Legényegyletünk közgyűlése** vasárnap í. hó 14-én folyt le az egylet alvinci utcai helyiségében d. u. 5 órakor. Ott láttuk: dr. Roska Miklós polgármestert, Balázs Ferenc, Soóthy Gyula kanonokokat, dr. Csabry Bonifác orvost, dr. Koncz Viktor ügyvédet, Borzovay táblabíró, Majláth Ferenc jószágigazgatót, Kárpiss János igazgatót s nagyszámú tagokat.

Rass Károly elnök tartotta meg rövid

beszámolóját a múlt évről; minden szavából kiérzik, mennyire szívélhez nőtt ez az egylet, mily fényes tervei voltak a tanoncotthon megalapításával; mindezt elodázta a háború. De erősen bizik az Úrban, hisz az egylet életében annyi mozzanat van, mikor az Isten oly csodálatosan segített. A rövid és bizakodó hangú beszédet lelkesen megéljenezték. Érdekes volt, hogy Balázs kanonok elhozta a nagyobb iparos tanoncokat, kikhez Rass elnök üdvözlő szavakat intézett: csak jöjjetek majdan ide — ugymond — mert a legényegyletből az út csak a templomba vezet. Következett a pénztáros, könyvtáros beszámolója. A gyűlés lelkes hangulatban végződött.

— **Fogarasról írják:** Fogarason a vármegyei kórházban jelenleg 100, a tartalék katonai kórházban 110 sebesült fekszik. Az Augusztia gyorssegély alap intéző bizottsága, amely fáradságot nem ismerve, munkálkodott már hónapokon át, még sebesültjeink szórakoztatásáról is gondoskodik.

E cél érdekében a fogarasi főgimnázium lelkes tanári karának közreműködésével vetített képekkel kapcsolatos előadásokat tart hetenként mindkét kórházban rendesen szerdán és szombaton este 6 órakor.

Csak nemrégiben mutatták be Hohenlohe herceg „római impressiók“ képeit s í. hó 12-én este már Ben Hur képek bemutatásával szórakoztatták édes hazánk védelmében fájó sebeket hordozó hadfiainkat.

Az előadásokat magyar nyelven tartottuk meg, de hogy azt a különféle anyanyelvű katonák is megérthessék, német és román nyelven is röviden el lesz magyarázva.

Az előadásokon nemzetiségi különbség nélkül a város intelligens közönségéből igen sokan részt vesznek, előadás végzetével élénk társalgásba elegyednek vitézeinkkel, akiket elhalmoznak cigarettá, szivar és más apróságokkal.

Az eszme, a kivétel a bizottság nemesen gondolkodó elnöké, Széll Józsefné-é, a közegélyezések, az irtalom gyakorlók fáradhatlan munkásé, kinek áldó keze már annyi könnyet szárított fel.

Az előadásokon a sebesültek díjtalanul jelenek meg, a közönség a sebesültek javára személyenként 40 fillér belépti díjat fizetnek.

Fogaras város római kath. egyház községében a húsvéti lelki gyakorlatok í. hó 13. án d. u. 6 órakor vették kezdetét s tartanak 17-éig, amikor is közös szentáldozással végződnek.

A lelki gyakorlatokat dr. Péter Antal hittan tanár tartja meg naponként kétszer. Azonkívül a jeles tudós ezen idő alatt naponként három ízben a polgári leányiskolában is tart szentbeszédet.

A kitünő szónokot élénk, vallásos érdeklődéssel várja a város kath. közönsége, mert amikor lelke ápolására, hite megerősítésére magába száll, amikor megértést keres Istenével, ugyanakkor jól esik, ha e küzdelmes, ha e gondokkal terhes nehéz napokban a keresztényi szeretet mély érzetével áthatott szentbeszédnek ama hivatott egyén ajkáról szívét, lelkét megerősíti a hit fegyvereivel, fogékonyá teszik

a magasztos eszmék, az isteni ígék befogadására és egy jobb jövő reményeit hintik el egész lényében.

L. E.

— **Harc a kiéheztetés ellen.** Ellenségeink ki akarnak éheztetni; ez ellen nekünk itthon levőknek kell harcolni; katonáink a harctérben, mi itthon.

A mi fegyvereink: 1.) Igényeink redukálása, ha háborog is eleinte a gyomor; kevés hús, nagyon mérsékelt zsírozás. Katonáink győzelmét az otthon levő önmegtartó és józan takarékos polgárság biztosíthatja. Jobb állandóan mérsékelt táplálkozni, mint majd éhezni. 2.) Minden talpalatnyi földnek megművelése; tehát a munka, a dolog; nem felszórt napibért, hanem hazafiságból; akik képtelen napszámot kérnek egyenrangúak a spekulánsokkal és uzorásokkal. 3.) Aki nem dolgozik és kenyérelve akar élőködni az államsegélyen, az hazaáruló. Aki megfogja az ekeszarvát, a kapa és ásó nyelét és segít másoknak is, ép oly hős, mint az kinek mellét a signum laudis ékesíti.

A Kolozsvári Oltáregyesület a belvárosi róm. kath. leányiskola emeleti termében 1915. március hó 14, 21 és 28-án délután 5 órakor tartja meg Felolvasását, a felolvasás tárgya: Mit üzen nekünk a háború? Tartja: dr. Hirschler József.

— **Kérelem. A missió-egylet** elnöksége kéri a lelkes urakat, hogy plébániájuk területén lefolyt lelkigyakorlatról rövid értesítést küldjenek be a naplóba való bevezetés céljából. 1.) Ki tartotta? 2.) Mikor volt? 3.) Mily eredménnyel?

A 2 koronás tagsági díjak beküldését is kéri.

— **A Veres Kereszt javára** ma este az Urániában nagyszabású hangverseny rendez Thomandl zeneigazgató Nagy-szebenből, szebeni zeneművészek közreműködésével. Kezdeté este 8 órakor.

— **Pályázat.** (IV. sz. püspöki kúrlévl.)

A m. kir. kinstár kegyurasága alatt álló aranyosbányai és topánfalvi plébánosi államosokra pályázatot hirdetnek. (Jövedelem 1600 kor.)

Ez állomások valamelyikét elnyerni óhajót zsinatvizsgás egyházmegyei papokat felhívom, hogy a földművelésügyi miniszter úrhoz címzett bélyeges folyamodványukat rövid életrajzuk kíséretében f. év március 30-ig hozzám nyújtsák be.

† G u s z t á v K á r o l y s. k. erd. püspök.

— **Hirdetmény.** Gyulaférfvár város tanácsa közhírré teszi, hogy a város képviselőtestülete febr. 26-án tartott rendkívüli közgyűlésében 16-1915 kgy. sz. alatt dr. Kratochwill Ferenc tanácsosnak 500 korona tiszteletdíjat szavazott meg.

8-1915 sz. határozatával 1915 évi febr. 25-én tartott rendkívüli közgyűlésében a csendőrségi szolgálat ügyében keletkezett tárgyalási iratok a békés idők beálltáig a napirendről levette.

Február 26-án tartott rk. közgyűlésében a Trajánutcai cigányok kitelepítése ügyében 10-1915 kgy. sz. a határozatot hozott, melyre vonatkozó iratok a városi iktató hivatalban 15 napi közszemlére kitették, hol azok a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Csecskedy József városi pénztárnoknak évi 600 korona segélypótlékot szavazott meg.

Ezt azzal teszi közhírré, hogy a határozat ellen a kihirettéstől számított 15 nap alatt alólított hatósághoz benyújtható és Alsóférfvármege törvényhatósági bizottságához címzendő felebbezésnek van helye. (1914. XX. tc. 6.§ első bekezdése.)

Gyulaférfvár város tan. 1915. márc. 9.

Dr. Roska Miklós polgármester.

— **Március 15.** Ilyen Március idusát még nem élt drága nemzetünk! Messze Galiciában drága testvéreink fegyverben s a rideg-kopár hegyekre piros rózsákat festenek forró kiömlő vérükkel, idehaza árvák és özvegyek sűrűn hulló könnye, összekúcsolt, égre emelt kezek — a szabadság, egyenlőség és testvériség napján. Régen, 62 év előtt minden magyar lelke izzott, forrott a lelkesedés áriától, de akkor még vér nem folyt. Ma már patakzik a vér, de izzik a nemzet lelkesedése is, minden várja a nagy „ünnepe” hajnalhasadását és ebben a szent várakozásban nagylelkű örömmel áldoz fel életet, vagyont, mindent. Erősödünk és bátoritást nyertünk e nagy nap szerény külsőségű, de annál mélyebb tartalmú megünnepléséből.

Városunkban csak a főgimnázium ifjúsági önképzőkörének ünnepségéről tudunk.

— **Fogunk-e éhezni?** Ez a kérdés manapság igen sok ember lelkét megregetteti. Vajjon, hogy Amerika és az ellenséges államok gabonaneműitől meg vagyunk fosztva, nem nézünk-e éhhalál elé? Legyünk nyugodtak, Monarchiáknak és hű szövetségesünknek nem kell félni. Igaz ugyan, hogy 34 millió métermázsas kenyérmagra van szükségünk és csak 31 millió áll rendelkezésre, de okos intenzívebb gazdálkodással, igényeink lefokozásával könnyen segíthetünk a bajon. Azért csak bizalom és kitartó búzolgokodás, főleg a zöldségművek bőséges termesztése kívánatos.

— **A „vallástalan Franciaország.”** A francia kormány tudvalévő a katolikus papságot is fegyveres katonai szolgálatra kényszerítette, azt gondolván, hogy a nép nagy tömege is istentelen. Hogy ez nem így van, hogy a katonaság nagy száraléka hívő lélek, bizonyítja a milánói „Aurora” egyik legutóbbi száma, amely közli, hogy egy pap, aki mint kapitány vonult a sereggel, a lövészárkok mögött összegyűjtötte katonáit és szent misét mutatott be az Úrnak, majd utána rövid beszédet mondott, amelyet áhitatos lélekkel hallgattak megannyian és érezték, hogy „az emberek és fegyverek felett Az van, aki uralkodik a mennyben s kitől erednek a birodalmak és hatalmasságok.” A számtalan hasonló eset közül ez is bizonyítja, hogy a francia katonák nem oly vallástalanok, mint sokan szeretnék hinni és hogy a háború óta csak éled a hit Franciaországban, amelyet drákói szigor sem tud elnyomni!

— **Állítsunk fel templomi könyves táblákat!** A katolikus közvélemény kialakításának eme praktikus és könnyű módját az ország minden részében örömmel üdvözölték. A tapasztalat mutatja, hogy rendkívül hasznos és ez sürget bennünket, hogy a kedvező alkalmat megragadva, minden templomban helyezzünk el egy könyvestáblát. A papság nehéz lelkipász-

tori munkájában hatalmas segítő lesz! Mint Esztergomból értesülünk, a bencés főgimnázium kongregációjának ifjú leventéi már felállítottak egy könyvestáblát a sz. Ferenc-rendiek templomában és rövid idő múlva a többiben is hasonlóképen. Vegyünk példát a nemes ifjaktól és ne késsünk sokáig!

Nem tudjuk eléggé hangsúlyozni a könyvestáblák hasznát és csak fájna a szívünk, ha süket fülekre találna szavunk.

— **Mibe kerül a világháború?** Hantos Elemér képviselő érdekes tanulmányában mutatta ki, hogy mibe kerül a világháború. E szerint nekünk a háboru naponként huszonegy milliónkba kerül, Németországnak naponként negyvennyolc milliójába, Törökországnak napi hat milliójába, ami összesen hetvennyolc milliót tesz ki. Angliának harminchat milliójába, Franciaországnak harmincöt milliójába, Oroszországnak negyvenötbe, Belgiumnak, Szerbiának s Montenegrónak összesen nyolc millióba. Ami az entente hatalmaknál egy összegben napi kétszáz millió s tíz évre számítva a háborút, hatvan milliárd. Így hát ők kevésbé bírák.

— **Élelmiszeruzsora a vidéken.** (Levél a szerkesztőhöz.) Tekintetes Szerkesztőség! Ha a fővárosban az itteni visszaéléseknek csak egy ezredrésze történnék meg, mindenki feljajdulna, míg rólunk semmiféle fórum nem akarja tudomásul venni, hogy mi itt a szó szoros értelmében éhezünk. Egy métermázsas buzáért száz koronát fizetünk s még így is nagy hálával tartozunk a gazdának, hogy volt kegyes minket megmenteni az éhenhalástól. A boltokban, malmokban lisztet kapni nem lehet; a piacra senki egy szem búzát nem visz, mert tudja hogy otthon titokban sokkal magasabb áron adhatja el. Itt az emberek örvendenek, ha valamelyik gazda módot nyújt arra, hogy éjjel 12—1 óra között a kerítésen át 20 liter búzát tizenhat korona ellenében megvegyenek; ennek aztán örömi díj fejében a molnár vesz el egyharmadrészt. Hushoz már egyáltalán nem is juthat kisebb javadalmazás család. Szében március 13. Egy olvasó.

— **Használt bélyegek jótékony célra.** A fegyveres haderőnkhez tartozott katonatisztek, valamint a háboruban elesett tartalékos tisztok után maradt özvegyek és leányárvák gondozására felépítendő Erzsébet-Otthon-t létesítő egyesületünk azzal a bizalmas kérésrel fordul a hadi jöletti intézmények iránt kifogyhatatlan bőkezűségű nagyközönséghez hogy gyűjtsék össze a birtokukba kerülő már elhasznált s felbőlyegzett, nekik értéktelen magyar hadi postabélyegeket s küldjék azokat a következő cím alá: A Budapest-budafoki Erzsébet-Otthon Egyesület irodájának, Budapest, I. Budafoki ut 41-a. Ha az így címzett borítékok alsó részének baloldalára ezt a záradékot írják rá: Az Erzsébet-Otthon ügyében bélyegmentes, akkor a küldeményre nem kell postabélyeget alkalmazniuk. Csak arra kell ügyelniük, hogy a hadi bélyegeket teljesen épen vágják ki a borítékokból. Az így hozzánk jutott bélyegekkel ki—ki egy—egy téglával járulhat a napjainkban annyira halaszthatatlan Erzsébet-Otthon felépítéséhez.

Egyben bizalommal ajánljuk mindenki meleg figyelmébe az ugyanazon fontos célt szolgáló egyesületi sorsjegy-akciónkat is, mely a katonai és polgári kormányhatóságok leg-

ébrebb ellenőrzése alatt áll és szokatlan nagy nyeresémi-esélyeivel páratlan a maga nemében. A nyeresémi-összértéke 80.000 korona, a főnyeresémi 14 kiló finom arany, a második 85. kiló finom ezüst öntvény stb. Egy sorsjegy ára 1 korona. A buzás visszavonhatatlannal f. é. június 5-én lesz.

Budapest 1915. március 1-én. hadusfalvi LUDMANN GYULA és vértesi Weisz Ernő ny. cs. és kir. altábornagyk, az egyesület elnökei.

— **Nem kap hadisegélyt aki nem dolgozik.** Megjelent az első alispáni rendelet, amely kimondja, hogy azok az asszonyok, akik máskor mezőgazdasági munkát telyesítettek és azt az idén nem vállalták: nem kapnak hadisegélyt. Az indoklás szerint ugyanis sokakat a hadisegély jobb helyzetbe hozott mint amilyenbe valaha voltak és ezéért nem dolgoznak. Ezt az első rendeletet Kiskükül lö-megye alispánja adta ki.

— **Azt nem tagadhatja senki,** hogy élelmikészleteink növelésére mai helyzetünkben meg kell ragadnunk, sőt ki kell kényszeríteni mindent lehető alkalmat. Nos, a zöldcség- és főzelékeműek tekintetében ez az alkalom önként kínálkozik, szintgy reánk tola-kodik. Hát ragadjuk meg haladék nélkül.

— **Konyhanövényeket termeljünk.** Kolozsvárt nagy mozgalom indult meg egyelőre a sajátban a Konyhanövények termelése érdekében. E tekintetben az iskolák igazgatóságai is sokat tehetnek a növényi táplálékok termelésének elősegítésére. Amelyik iskolának nincs kertje, alkalmas földje, az kaphasson ilyen a városról vagy más testületektől. A derék tanulóifjúságot bizonyára nem sokat kell kapacitálni, hogy egyéb sportolás helyett az idén egész felkészülésével vesse rá magát a kertművelésre. A dolog nevelés; haszna nyilvánvaló. Es ha a főbb iskolák nem érnének el egyebet, mint, azt, hogy ezen az uton saját internátusaik élelmi sikersegleiteinek bizonyos részét fedezhetik, már ez is nevezetes eredmény volna.

IRODALOM.

Lelekipásztorkodástan.

Irta Dr. Hám Antal kegyesrendi teol. tanár.

II. kötet, Irész, a szentmise.

Ára 3 kor. (Szent István Társulat.)

Nagy mulasztások pótlására vállalkoztak a teológiai tanárok, Hogy öntudatoson, összebeszélve tették-e, nem tudom de annyi tény, hogy Kiss János és Dudek biztatásai nem maradtak hatás nélkül. Itt is, ott is már jelennek meg eredeti magyar nyelvű teológiai tankönyvek és ami még örvengetesebb, hogy nemcsak magyar nyelvűek ezek a tankönyvek, de azonkívül igen kiválóak is. Dr Szentiványi tankönyvét már elkapkodták, a második kiadás már sajtó alatt van; Dr Hámnak a könyve pedig szintén olyan tulajdonságokkal dicsekedhetdik, amelyek csak előnyére válhatnak. Először alaposan ismeri az idevágó teol. irodalmot és lelkiismeretesen fel is használja.

Ismeri azután az egyházi rendeleteket is, melyeket mindig a kellő helyen alkalmaz.

Harmadszor szabályai világosak, szabatosak. Nyelve kitűnő. Az anyag besztás világos. Meg van minden szükséges és semmi nincsen felesleges.

Figyelemmel van a hazai viszonyokra s hogy csak egy példát említsek, az erd. egyházmege részére engedélyezett rátékről sem feledkezik meg.

Zsiát vizsgára készülők nagy haszonnal forghatják, de minden lelekipásztor könnyen és pontosan megtalálja minden nehézségére a helyes utbaigazítást.

A nyomás tiszta, olvasható. A tankönyvet határozott nyereségnek tartjuk. Miután a tárgyról már nagy irodalom áll rendelkezésre, azért új dolgot alig mond a szerző, nem is volna tanácsos itt újat mondani, hanem az egyház tanítását nagy praecizitással adja elő. Ezért várjuk a többi kötetét is.

— **A gyermeki lélek** csak akkor szép, ha szoros kapcsolatban él az Úr Jézussal, ha engedi, hogy gyakran meglátogassa őt az eucharisztikus Kiseded. Akkor szép a lélek, ha hóféhér ártatlanság borítja, csak akkor kedves az emberek előtt is. A gyermek akkor engedelmes igazán és áldozatra kész, ha nagyon szereti a „jó Istenkét.” Erre a szeretetre, ártatlanságra, engedelmségre neveli és buzdítja a gyermeket dr. Tiefenthaler József „Jézusom Örömom” c. kis folyóirata, (Budapest, IX Üllői út 77. Ára egész évre 1 kor.) amely most új köntösben jelent meg s amelynek minden sora a fogékony gyermeki lélekben maradandó nyomokat fog hagyni.

— **Hítbuzgalmi lapok.** Lourdes (Fertőmegyes, Plébánia. Ára 4Kor.) legújabb száma bő és érdekfeszítő tartalommal jelent meg. Egy magyar csodálatos gyógyulásáról is beszámol. Kiállítás elsőrendű, képei megkapók. Különösen ajánlható súlyosan sebesült katonáknak, hogy a Szűz Anyához bizalommal forduljanak.

— **A Kath. Híterjesztés Lapjai** (Nagyvárad. Ára 6 kor.) a missiói életéről hoz apró rajzokat. Krisztus áldott evangéliumának terjesztői sokat szenvednek a háború miatt. Nem szabad megfeledkeznünk róluk, azért fizessünk elő a lapra, mert ezáltal ügyüket mozdítjuk elő és nekünk is hasznunk lesz belőle.

— **Visszhang Afrikából** (Budapest, IV Ferenciek tere 7. III. lépcső I. emelet. Ára 1 kor, 50 fill.) az afrikai missió szövetség előmozdítására. Egy vértani haláláról is értesít bennünket. A tiroli származású P. Mayer Ferencet meggyilkolták a fekete kafferek. Az egyszerű nép lelekvilágának leginkább megfelel a Mária kert és Hírnök (Kálcsa, 4 k. 60 fillér), mely már XXXI. évfolyamában lépett. Sok életből vett példa megragadja a lelket és megnyugtatólag hat a kedélyre.

— **Lojalai szent Ignác és kora.** Jellemrajz korunk számára. Irta Greff S. J., Magyarra fordította Hübner Ágoston, S. J. Kálcsa 1914. 8-adrét 498 lp. Füzve 3k. vászonk. 370 kor. Megrendelhető Kálcsán a „Hírnök” szerkesztőségénél.

Talán több mint másfél évszázada annak, hogy magyar irodalmunkban nem jelent meg e szentnek bővebb életleírása. Azért több oldalról nyilvánult is e tekintetben óhaj. A most megjelent mű kielégít minden jogos várakozást.

Az életleírás fonalán Greff-Hübner munkája sok olyan ügyről ad felvilágosítást, melynek helyes ismerete korunkban

Jézus Társasága barátait és igazságkereső ellenségeit egyaránt érdekelhetik.

Az eddig ismert adatokat gondosan felhasználva, a szokásos ellenvetéseket ki nem kerülve nem csak oktató, történelmi, hanem egyáltalán sikerült lelki olvasmányt is adott a szerző, amit a fordító szép magyar nyelven és a kiadó tetszetős külsőben hoz a magyar közönség elé. A nagy jubileumra kiadott munka megérdemli, hogy minél többen olvassák.

— **Szent Ferenc Hírnöke.** (Kolozsvár. Ára 2 kor.) Márciusi számában püspök urunk Nagyböjti gondolatok címen a szerető szív mélyéből fakadó szavakkal int és kér bennünket, hogy „bensőséges megújulásnak legyen kiindulópontja a böjti idő.” E kedves lap többi cikke is kiváló figyelemre érdemes.

— **A Nagyszzebeni Kath. Egyházi Tudósító.** Amikor a mult év szeptemberben először került kezembe a Tudósító, valami jóleső melegség járta át a szívemet, Úgy éreztem, hogy ez az, amire már oly régen vágyakoztam. Hosszú ideig éltem X-városban anélkül, hogy olvastam volna egy nyomtatott sort mindarról, amit egy hívő léleknek egyházközsége életéről tudnia kell, ami felgyújtja a szunyadó kedélyeket és fokozza sz. Egyházunkhoz való ragaszkodó érzetét. Mindig éreztem, hogy kellene egy olyan valamit alkotni, ami az egyház és a hívek közötti érintkezés közvetítője legyen, ami számon tartja, hogy ez és ez történt, ez meg ez fog történni egyházközségeinkben, hogy híveink ennyit és ennyit ajándékoztak jótékony célra, hogy a székesegyházban ekkor és ekkor Palaestina gyönyörű Pater nosterja fog felhangzani; éreztem, hogy kell valami, ami jelzi az istentiszteletek sorrendjét, néhány szóban megmagyarázza az ünnepek jelentőségét, tájékoztat a böjti napokról, különféle vallásos és karitatív egyesületek gyűléseinek idejéről és helyéről, éreztem a szükségét és mikor idekerültem Erdély vadregényes hegyei közé, már kézen kaptam a Tudósítóban. Mily öröme lett volna az én Istenem boldogult barátomnak, akivel diák-szobámban annyit tanakodtunk, annyit tépelődöttünk e kérdés megoldásáról, ha elküldhettem volna neki egy példányt!

Méltán megérdemli Nagyszzeben háliját a herceg-plébános, hogy e kedves kis lapot megindította és anyagi áldozat árán is fenntartja és ezáltal sok örömet szerez a vezetésére bizott hívőknek. Any szerez a vezetésére bizott hívőknek. Annyi veszély fenyegeti a lelkeket és annyian elhidegülnek az egyháztól, hogy nem nézhetjük már közömbösen a pusztítást. Meg kell ragadnunk minden eszközt, amivel közelebb férközhetünk híveinkhez. Úgy vélem ez irányban egyike a leghatásosabb eszközöknek az ilyesféle tudósító, amelynek meghonosítását más-hol is, különösen városainkban föltétlenül szükségesnek tartjuk. Tudomásunk szerint Kassán is megindította Konrády kanonok. Kevés fáradságba kerül, az anyagi kiadások pedig eltörpülnek a nyomán fakadó lelki haszon mellett.

Csak még azt szeretnők megjegyezni, hogy a kath. sajtó pártfogását is vegye programjába. Hogy milyen újságokat járassunk, milyen jó könyvek jelentek meg

a könyvpiacra, nagyon jó lenne jelezni. Sőt ha az absztinencia ügyét is felkarolná, akkor már semmi kívánni valónk nem volna. Adja a jó Isten, hogy harmadik évfolyamában még több olvasója legyen, mint volt eddig és mindenki művelje a lelki megújulás áldásos folyamatát és így hozzájáruljon a magyar hazá, kath. közvélemények kialakításához.

Nemcsak a Nagyszebeniek, hanem vidékiek is nagy haszonnal olvashatják. Megrendelhető: Nagyszeben, Róm. kath. plehánia. Ára, 1 kor. 50 fill. Megjelenik minden hó 15-én. Cséfalvi.

Absztinens Pap. (Megjelenik havonként. Batizfalva. Szepesmegye. Ára 2 k. Növendékpapoknak és kántoroknak 1 k.) Vezetőhelyen az Absztinencia és alkoholizmusról mond el tanulságos dolgokat. Czizek György cikkében arra hívja fel figyelmünket, hogy a katolicizmuson kívül állók a józanság érdekében igen sokat tettek már, azért nekünk is „porondra” kell állnunk. A Good Templar rend (szabadkőműves) tagjainak száma 700,000. A Kék Kereszt egyesület (protestáns) Németországban 19,957, World's Woman's Christian Temperance Union-nak (Angliában) 300,000 tagja van. Csak a mi kath. mozgalom elenyészően csekély. Galambos Kálmán „Vos estis lux mundi”-c. alatt a jópéldaadás kedvéért kívánja, hogy absztinens legyen a pap. Kisebb közlemények, krónika és szerkesztői üzenetek váltakoznak még a lapban, amelyet szíves pártfogásába ajánlunk mindenkinek.

A Kis Pajtásnak, kitűnő gyermekujszágnak márciusi számán az ébredő tavasznak friss, életető lehellete érzik Szent Józsefről a hónap védőszentjéről szól a bevezető. Tamás Ernő egy meghatározó háborús történetet mond el az „Elvesztett fiú”-ról. Gombos Albin folytatja Domonkos Ábris fölötté tanulságos afrikai expedícióját, mely lassan belesodródik az angol-török háborúba. Dr. Kovács Viktor, haditudósító a tábori szakácsművészetéről számol be pompás illusztrációk kíséretében. P. Abraham Ernő kifoghatatlan invencióval és pajzán elevenséggel mondja el a „Kis katoná” Czaga Jóska vitézi háborús álmát. G. Miklósy Ilona bájos leányregényének, a finomlelkű Árva Rózsika meséjét szövi tovább nagy közvetlenséggel és meglepően ügyes fordulattal.

Pattogó versikék vidám apróságok; ezermesterkedés töltik ki a sikerült számot. A lap egész évi előfizetési díja 4 K. A kiadóhivatal: (Budapest, VII. Damjanich u. 50.) kívánatra szívesen küld ingyen mutatványszámot.

A „Kath. Gyermekvédelem” f. évi februáriusi száma változatos és szakszerű tartalommal jelent meg:

A keresztény szellemű gyermekvédelemnek eme színvonalon álló tartalmas szakközlényét, ajánljuk olvasóink figyelmébe és felkarolásába. Esztergomban a Keresztény Gyermekvédő egyesület Központjában jelenik meg keményfy K. Dániel szerkesztésében. Előfizetési ára csak 2 K. évenként. Aki 3 évre egyesületi tagnak jelentkezik, az 2 K. évi tagsági díj fejében ingyen kapja. A díjak „Keresztény Szeretet Országos Gyermekvédő Műve” címen Esztergomba küldendők. Az egyesület elnöke Rajner Lajos püspök. A keresztény gyermekvédelem támogatása, tekintettel a háború sok árváira, különös erkölcsi kötelessége minden jó katolikusnak s hazafinak.

Szerkesztői üzenetek.

Helyben. Gollman mester nem szorul rá, hogy mi védelmezzük — eléggé ismeri őt közönségünk. Gollman mester jól ismer ben-

nünket; ő tudja legjobban mennyire érdeklődünk mindig üzlete iránt, mert az becsülletes. Elismerjük, hogy ő legtöbbet tesz a sebesültekért a városban.

Mozija a Kulturát szolgálja minden irányban.

Jétékonyocélra szívesen odaadja pompásan berendezett helyiségét teljesen díjtalanul, mint ma este is teszi a Vereskereszt javára rendezett hangversenyen. Különböző béke legyen velünk.

Helyben. A kérdézet jétékonyosági intézmények címei a következők: 1 A megvakult katonákat segítő országos bizottság a képviselőházban van; elnöke Simontsits Elemér. 2. A Vörös Félhold bizottsága ugyanott van. 3. Katonaisztek özevegyeinek és árvaiknak segítése a honvédelmi minisztérium hadsegítő hivatalához tartozik (IV. Váci-u. 38.). 4. Magyar Vörös Kereszt Egyesület, I. Vár, Disz-tér 1. szám. 5. A félkezűek fölsegélyezése az országos rokkant bizottsághoz tartozik, melynek elnöke Klebelsberg Kunó gróf államtitkár, hivatalos helyisége szintén a képviselőházban van. 6. Az orosz ágyukból készült plakettekre az Augusta Gyorssegítő alapnál (VII. Károly-körút 3.) lehet előjegyezni. A nagy bronz-plakett ára 10, a kicsi 5 kor. A nagy vas-plakett 2, a kicsi 1 korona.

Hadi Kölcsön. Az állam által kibocsátott hadikölcsön végleges kötvényei még nem készültek el, azonban már adtak ki ideiglenes kötvényeket, a melyek értékpapírként szerepelnek, eladhatók és lombardirozhatók. Ilyet, ha még eddig nem kapott, föltétlenül adnak annál a pénzügyetnél, a hol a befizetést teljesítette. Hogy a végleges kötvények mikor kerülnek kibocsátásra, még nem tudjuk.

Önkéntes. 1. A németek 42 centiméteres kaliberű mozsárainak a lövőtávolsága — az eddigi ismertetések szerint — 30 — 35 km., míg Calais és Dower egymásközötti távolsága csak 28 km., azonban a golyónak a hatóképessége az ilyen nagy távolságnál aránylag igen gyöngye.

Népfelkelő. A 36—42 éves népfelkelők bemutató szemléjét, a mint arról bizonyára már a hirdetésekben is értesült, április 6 és május 4 között fogják megtartani.

Több levélre és kérdézősködre a jövő számban felelünk.

Pályázati hirdetés.

a Boromisza püspök-fele külföldi tanulmányi ösztöndíjra.

A Budapesti kir. magy. tudomány-egyetem hittudományi kara mélt. dr. Boromisza Tibor szatmári püspök ur alapítványából évi 1350 koronát kitevő külföldi tanulmány ösztöndíjra pályázatot hirdet.

Pályázhatnak kizárólag hittudományi

tanulmányaikat végzett olyan papjelöltek vagy már felszentelt, de három évesnél nem idősebb áldozópapok, akik hittudományi tanulmányaikat jeles eredménnyel a budapesti kir. magy. tudomány-egyetem hittudományi karán végezték.

Az ösztöndíj elsősorban annak adható, aki theologiai tanulmányai alatt a szentírás-tudományok iránt kiválóbb érdeklődést tanúsított, megfelelő eredményt ért el és aki ebbeli továbbképzését Rómában a X. Pius Pápa Ó Szentsége által fölállított „Pontificium Institutum Biblicum” című intézetben folytatni és bevégezni magát kötelezi. Abban az esetben, ha ilyen folyamodó nem találkozik, az ösztöndíj kiadható a szükséges kelékekkel bíró olyan jelölteknek is, akik theologiai ismereteiket akár Rómában a „Gregoriana”-egyetemen, akár más külföldi egyetem kath. hittudományi fakultásán óhajtják tökéletesíteni.

Ha a föltételeknek megfelelő egyformán érdemes pályázók közt a szatmári egyházmegyének van végzett papnövenkéke vagy áldozó papja, az elsőbbség azt illeti.

Az ösztöndíj nemcsak egy de több évre is, — az illető tanulmányok teljes elvégzéseig — adományozható, ugyanazon egyénnek a szükségéhez képest akkor is, ha az illető már máshonnan kap segítséget avagy ösztöndíjat. Az ösztöndíjas köteles lesz végezni tanulmányairól, illetőleg vizsgálatairól, a budapesti kir. magy. tudományegyetem hittudományi karának felévenként részletes és lehetőleg hivatalos bizonyítványokkal vagy más okmányokkal igazolt jelentést tenni, mely ha nem kielégítő, az ösztöndíjat az illetőtől a hittudományi kar már a következő félévre megvonja.

Az ösztöndíj a következő iskolai évre, ennek elején, félév részletekben lesz fölvethető.

A pályázni szándékozók a budapesti kir. magy. tudomány-egyetem hittudományi karához intézett és a dékáni hivatalnál benyújtandó folyamodványukat a következő okmányokkal kötelesek felszerelni:

a) a folyamatban levő vagy elvégzett tanulmányairól szóló index.

b) egyházi hatósági elbocsátó levél és ugyancsak a fölöttes egyházi hatóságától, illetőleg a papnevelő-intézeti előjáróságától kapott erkölcsi bizonyítvány;

c) megjelölése a tudományos munkájában magát továbbképezni és a külföldi kath. egyetemnek, melytől folyamodó látogatni akar.

A pályázat határideje f. évi május 1-je. A hittudományi kar folyó évi február hó 25-én tartott VI. rendes üléséből.

Budapest, 1915. március hó 5-én.
Mihályfi Ákos dr. s. k.
hittudománykari i. i. dékán

FLEMMICH A. FIAI

sima és mintázott selyemszövetek meckanikai szövődésje

WIEN,

VI., Webgasse 43.

Alapított 1838.

GUÁR:

600 alkalmazott. Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

dús választékban, mindenféle és ó-keresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból

a legolcsóbb árban történik

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Költségajánlat díjmentes.

AZ OSZTRÁK-MAGYAR VÖRÖSKÖNYV.

A monarchia háborus dokumentumait, az ellenséges és semleges államokkal folytatott tárgyalásokat, bizalmas követi jelentéseket, a hírhedt szerb dossier-t és a háboru előzményeire vonatkozó egyéb okmányokat tartalmazza.

Ára 1 Korona.

Bérmentve postán 1 Kor. 20 fill.

SVEN HEDIN: EGY HARCBAŰ ÁLLÓ NEMZET.

Ez a könyv legmegkapóbb leírása a németiség háborujának. Sven Hedin hónapokig élt a német harcterreken, szívesen látott vendége volt a német oszárának. Láta, hogy organizálják a stratégiai mozdulatokat s ott lehetett a hősi rohamoknál.

Hatalmas szenzáció ez a könyv, mert az egész világ számára először tárja fel a csodálatos Németországot a történelem legnagyobb háborujának kónapjai alatt. A nagy alaku, 176 oldalas kötet ára 1 korona, bérmentve 1 K. 10 f. beküldése elleneben.

DETLEV VON LILIENCRON: HÁBORUS NOVELLÁK.

Liliencron könyvének értékét és aktualitását mindennél jobban bizonyítja az a szenzációs siker, hogy a német kiadás ma már a 167-ik kiadásban forog kezében. Szerző mint aktív katonatiszt végigharcolta a nagy német-Francia háborút. Sok hívatott kritikus szerint ezek a legszebb háborus elbeszélései a világtörténelemnek. Csataképei megdöbbentően fenségesek: magunk előtt látjuk a katonáktól s kibongó harcot, a táborát, a neusteo sereget, a véres utkozeteit, az elkeveredett rohamot, egyesek hőstetteit. A könyv bolti ára gyönyörű borítékban 3. K. bérmentve 3. K. 20. fillér.

Conan Doyle: VESZEDELEM!

Az angolok híres írója előre meglátta és megírta a német flotta mostani, izgalmasan várt akcióját Anglia ellen. Conan Doyle izgató részletekkel tárja fel, hogy néhány tengeralatt járó hajó tönkre tudja tenni Angliát az óriási angol flottát téltenségre kárthatatva.

Bolti ára 40 fill. bérmentve 45 fillér.

Fényes László könyve: *A szerb harctérről.*

A világháború eddigi irodalmának egyik legszenzációsabb terméke. Fényes L. maga is átélte a leírt harcokat. Izgató, színes beszámolóit úgy szólják a lövészárkban írta meg. Fjóknek a harcoknak, melyeket megrajzol, ő maga is átértette minden borzalmát. Ott volt a rajonban, a bravuros rohamoknál és ott volt a kötőhelyen.

Bolti ára 3 korona. Bérmentve 3 kor. 20 fill.

ELMÉLKEDÉSEK

szűz Mária tisztelére minden hónap első szombatján című füzet, mely 12 elmélkedést tartalmaz.

A csinos kis könyvecske boldogemlékü X. Pius pápának 1912. jún. 13-án kifejezett óhaja alapján s annak szellemében készült, hogy a *Jézus szentséges Szíve első péntekének* megfelelően a hónapok első szombatjának kegyeltes megünnepését segítse elő édes hazánkban a magyar nép között is.

A jelen háborus idők különösen alkalmasak arra, hogy szűz Mária, — a Magyarok Nagyműve — tisztel-tében buzgólkodjunk s az ő közvetítésével a világot megváltó szent Fiától békét esedekeljünk le szegény hazánk s benne magunk számára.

Gyakoroljuk, ismertessük és terjesszük szelídülten Anyánknak ezt az újabb formában megújított s felmagasztosított szűz tisztelét; vegyünk te le kézzel és melag szívvel a nekünk megkínált teljes búcsúk kincseiből a saját lelkünknek, a tisztítóúton szenvedőknek és Mária országának javára. — mondja a füzetke Előszava.

Ára példányonként — portóval — 23 fill., kötet 40 fillér.

Az elmélkedések mellett imádságok is vannak a füzetben.

Megkedvelni a saját lelkünk, édes hazánk és szűz Mária!

Értékelni kell keresztény az imádkozó elmélkedéseket!

Kaphatók: a Püspöki Lyceumi könyvnyomda könyvkereskedésében Gyulafehérvárt.

Katholikus családok lapja!

„ÉLET”

Képes heti folyóirat. Előkelő színvonalon szerkesztett szépirodalmi képes lap. Nem hiányozhatik egyetlen katolikus intelligens család asztaláról sem. Szerkeszti jeles katolikus írók gárdája élén Izsóf Alajos. Előfizetési ára egész évre 20, fél évre 10, negyed évre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Jó lélekkel ajánljuk a változatos tartalmú, aktuális képekben gazdag folyóiratot közönségünk figyelmébe s támogatásába.

Most jelent meg!
Kapható a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában Gyulafehérvárt

A háború képes krónikája

Az 1914-ik évi háború Számos képpel és térképpel Szerkesztette: HAZAI HUGÓ, „Az Őrszem” című katonai lap szerkesztője.

I. füzet. Ára 40 fillér.

A további füzetek kétheti időközökben fognak megjelenni.

Postán bérmentve zállítva egyes füzetek 45 fill.

4 füzet egyszerre szállítva füzetenként 40 fillér.

A pénzre beküldendő!

A plebániáknak és lelkési hivataloknak szükséges összes Egyházi nyomtatványok

Cimnyomással ellátott hivatalos levélbortékok (100 drb. 1 K. 20 fillertől)

Devocionális cikkek (rózsafüzérek, feszületek, szentképek stb.) jutányos árban.

A Szent István Társulat összes kiadványait állandóan raktáron tartjuk és ugyanazon árban árusítjuk mint a kiadó cég.

Irodai szükségletre mindennemű papírok és írószerek általunk beszerezhetők.

Árjegyzéket, mintát valamint könyvnyomdai megrendeléseknél (művek nyomása) árajánlattal készséggel szolgálunk.

kaphatók a Püsp. Lyc. könyvnyomdájában Gyulafehérvárt.